

SAMFUNNSGEOGRAFEN

TIDSSKRIFT FOR SAMFUNNSGEOGRAFI
NR. 2 - 2008 ÅRGANG 18

Tidsskrift for samfunnsgeografi
nr. 2 – 2008
årgang 18

Redaksjonen

Marielle Stigum (redaktør)
Bård Vestøl Birkedal
Marit K. Hepsø

E-post

samfunnsgeografen@sggeo.uio.no

Hjemmeside

foreninger.uio.no/samfunnsgeografen

Layout

Bård Vestøl Birkedal

Trykk

Reprosentralen, UiO

Opplag

400

Støtte

Takk til Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi for økonomisk støtte til trykking.

Takk til eksterne bidragsytere

Nora Hougen, Ingvil Jøranli, Helena Lindberg, Aase Kristine Lundberg, Bente Lise Nilsen, Kine Korsmo Robertsen, Ingunn Reisæter, Karina Standal, Bente-Lise Stubberud, Linda Sygna, Eivin Winsvold,

Samfunnsgeografen

er et tidsskrift for studenter, ansatte og alumniforeningen ved samfunnsgeografi. Tidsskriftet utgis to ganger per år og utdeles gratis til ansatte og studenter. Redaksjonen er selvoppnevnt og består av frivillige ildsjeler. Bidrag kan sendes til redaksjonen på e-post. Redaksjonen forbeholder seg retten til å publisere bidrag på vår hjemmeside.

Forsiden

Sacré-Cœur, Paris
Foto: Matthias Gleiss

Innhold

<i>Hyttetur for de nye studentene</i> Nora Hougen	3
<i>Lærer, kom deg ut! (Og ta studenten med deg)</i> Eivin Winsvold	4
<i>Personlige små sagaer</i> Helena Lundberg	6
<i>GECHS prosjektet: Koblinger mellom globale miljøendringer og menneskers sikkerhet</i> Linda Sygna	8
<i>Gründerskolen & Sosialt entreprenørskap</i> Ingvild Jøranli & Bente Lien Nilsen	11
<i>Friskt pust fra vest</i> Aase Kristine Lundberg	14
<i>Min masteroppgave</i> Karina Standal og Bente-Lise Stubberud	16
<i>Folk og fe får fabler, frustrasjoner og fortellinger fra feltarbeidet</i> Kine Korsmo Robertsen	18
<i>Samfunnsgeografen møtte Saskia Sassen</i> Marit K. Hepsø	22
<i>Norsk planmøte i Trondheim</i> Aase Kristine Lundberg	24

**Samfunnsgeografen
ønsker alle samfunns-
geografer og annet godt-
folk en GOD JUL og et
RIKTIG GODT NYTT
ÅR!**

B L I M E D

i Programutvalget!

Vi i programutvalget på samfunnsgeografi er de som videreformidler dine meninger. Vi er representert i ulike styrer hvor vi er studentenes talerør, og vi arbeider for at studiehverdagen skal bli enda bedre, være seg om det gjelder pensum, forelesninger, seminarer, emnetilbud, eller andre ting vedrørende ditt studieløp –agendalisten er lang. Det er også vi som kommer inn på seminarer og foretar emneevalueringer. Dette er svært nyttig og har resultert i bokbål (!), endring av pensum og seminar opplegg osv. .

Vi arrangerer også fagsosiale arrangementer. I år har vi hatt stor suksess med masterpresentasjoner, hvor vi har invitert masterstudenter til å fortelle om masteroppgaven sin, både fabler og frustrasjoner. Andre ting vi har arrangert er fagfilm, byvandring, arbeidslivsseminar og stand på åpen dag.

Til våren planlegger vi å arrangere flere arrangementer, bla. ekskursjoner, flere fagfilmer og et nytt arbeidslivsseminar. For å få til det trenger vi flere medlemmer. Det er ingen opptakskrav for å få være med i Programutvalget. Du trenger ikke være flinkiss-student eller noe som helst, her gjør alle det de kan og har lyst til. Er det noe du har lyst til å gjøre? –Det får du lov til i Programutvalget. Er det noe du har lyst til å endre på? –Det gjør vi i Programutvalget.

Så, i disse juletider; vil du være med så heeeng på !

Hilsen alle oss i Programutvalget.

Hyttetur for de nye studentene

10 september var starten på noe stort for en liten gjeng samfunnsgeografiaspiranter. Terra arrangerte nemlig en bli-kjent-hyttetur for å bedre den sosiale integrasjonen blant de nye studentene. Det hele starta fresht med en faglig orientert orientering på vei opp til Studenterhytta, og endte noe slappere med en utmatta gjeng som hadde vært oppe til tidlig morgen og lekt mimeleken mens man sivilisert nippet hvitvin. I løpet av kort tid var løse bekjentskap gjort til vennskap, og vi stod igjen med en umettelig motivasjon til å gå løs på de neste tunge årene på lesesalen for å, forhåpentligvis, ende opp som dyktige, kompetente samfunnsgeografer. For å følge tradisjonen ble det gjennomført en hard konkurranse om ære og berømmelse (samt en mektig imponerende pokal mekket av våre fantastiske faddere Kine og Marianne), der en rekke fagbegreper skulle brukes til å lage underholdning for kvelden. Vinnerne ble de svært overbevisende, og ikke særlig selvhøytidelige, rapperne Maria, Terje, Kristin og Mariken.

Ord kommer til kort når denne skal beskrives, så dermed følger nå et lite utdrag. Enjoy! :o)

Nå er vi samla en gjeng
fra samfunnsgeo.

Vi er stuck i skauen uten
Såpe og deo.

Her skal vi gjøre om
rom til sted.

Selv om tiden er knapp,
så klarer man det.

I en kontekst som skal skape
Funksjonell integrasjon,
er studenterhytta et
naturlig metropol.

Av: Nora
Hougen,
bachelor-
student i
samfunns-
geografi

LÆRER, KOM DEG UT!

Etter ett semester ved Universitetet i Sevilla innså jeg at det akademiske nivået på Blindern tross alt kunne vært mye lavere. Én ting har vi nordmenn likevel å lære av spanjolene: Det går an å lære geografi utenfor klasserommet. De kaller det "ekskursjon". Og de gjør det stort sett hver fredag.

Av Eivlin Winsvold, masterstudent i samfunnsgeografi

Dersom du setter pris på orden og struktur i studiehverdagen, bør du holde deg langt unna universitetet i Sevilla. Å være nordeuropeisk utvekslingsstudent i det sørlige Spania kan være en tålmodighetsprøve. Universitetet holder kanskje verdensklasse når det gjelder trivsel (se for deg tapasbar, ølservering og ni plantefylte patioer med springvann i en universitetsbygning fra 1700-tallet), men akademisk og administrativt er det langt igjen til toppen. Ved universitetet i Sevilla må du vente tre måneder bare på å få studentkort, du har ingen pensumliste (notatene fra forelesningene er grunnlag for eksamen), du slipper å føre kildeliste når du leverer oppgaver (bare skriv "Fuentes: Wikipedia" nederst på siste ark), alle datoer og timeplaner er veiledende (eksamensdatoer kan selvsagt forandres uten varsel), og foreleserne kommer alltid mellom 5 og 25 minutter for seint til timen. Om de da ikke har avlyst forelesninga uten varsel.

En ting får de likevel til på Geografisk institutt i Sevilla: De kan dra på tur. Fredager er det undervisningsfri i alle geografifag. Hvert fag har en eller to utflukter i semesteret, og med opptil seks fag i semesteret blir det dermed tur omtrent annenhver fredag. Ekskursjonen er en integrert del av pensum og kan danne grunnlag for eksamensspørsmål. Oppmøte er obligatorisk, og hver utflukt må dokumenteres med en rapport, kalt "memoria", på omtrent 10 sider. Rapporten fra denne turen teller gjerne 25-50% av den totale karakteren og medfører selvsagt mye arbeid. Dersom ekskursjonen er godt organisert kan dette arbeidet likevel gi godt faglig utbytte.

I løpet av vårsemesteret 2008 opplevde jeg både svært gode og svært dårlig organiserte ekskursjoner i Sevilla. Semesterets minst utbytterike ekskursjon for min del ble arrangert i forbindelse med faget Havgeografi. En lettere tilårskommen og noe surrete professor tok oss på en lang tur ned til kysten, men glemte stort sett å forklare oss både hva vi så og hvorfor det var relevant. I tillegg hadde han glemt å sjekke kartet, og tross oppmøte så tidlig som kl sju i Sevilla ankom vi mer enn en time for sent til de fleste avtalene vi hadde for dagen. På bildet til høyre er professoren dypt samtalende med direktøren for marinforskningsinstituttet IFAPA i kystprovinnsen Huelva, en samtale som varte gjennom hele vårt besøk på instituttet, uten at han fant noen grunn til å viderekommunisere sin nyervervede kunnskap

til studentene. Professoren var imidlertid positivt innstilt til nordmenn etter flere lengre opphold i Tromsø, noe som to måneder senere mest sannsynlig reddet meg fra å stryke på eksamen. Har man et godt forhold til læreren kan man selvsagt spørre pent om en bedre karakter. (Trynefaktor skal ikke undervurderes, noe punkekidsa på bakerste rad lærte på den harde måten da de hentet sine strykarakterer, slått opp med fullt navn på en offentlig tavle..)

Nok om det; erfaringene med ekskursjoner var overveiende positive. Ekskursjonene ga en gylden mulighet til å bli bedre kjent med både lærere og medstudenter, og selv de nevnte tøffingene fra bakerste rad viste fram meget sympatiske sider under omvisning på havna i Huelva, på stranda i Mazagon og under kaffe- og tapaspauzer på lastebilkafeer langs hovedveien.

Årets uten tvil mest utbytterike ekskursjon ble arrangert i det naturgeografiske faget "Dinamica litoral", et navn som best kan oversettes med "Fysiske prosesser i strandsonen". Faget var ikke mindre komplisert enn det høres ut som og dreide seg om alt fra hvordan bølger og tidevann formes og blir til, til hvordan disse prosessene er med på å forme strandsonen over tid. Faget fortonet seg ganske uforståelig på forelesning for en samfunnsgeograf som undertegnede. Dr. José Ojedas velorganiserte ekskursjon ble imidlertid en åpenbaring for studentene, og ikke minst for meg, fagets eneste utenlandske student. Mindre enn to uker før eksamen falt brikkene omsider på plass, idet vi så hvordan de uforståelige fysiske prosessene vi hadde forsøkt å lære om i klasserommet faktisk fungerte i virkeligheten. En fjorten timer lang skoledag i felten lærte meg langt mer enn seks skoletimer i uka gjennom fire måneder.

På bildet til høyre ser man Dr. Ojeda helt til venstre, mens undertegnede befinner seg helt til høyre, tilsynelatende ganske fornøyd med tingenes tilstand.

(Og ta studentene med deg..)

Og mens du - uinnvidd som du er i stranddynamikkens kompliserte prosesser - kanskje ser en sandstrand med en ansamling mennesker på, ser vi Dinamica Litoral-studenter så mye mer. Vi ser mennesker som befinner seg i "den øvre sonen" på en sandstrand, kjennetegnet ved helt tørr sand fordi tidevannet aldri når så høyt, men likevel fritt for vegetasjon fordi vinterstormene iblant når hit. De små gresstustene bak gjerdet er så mye mer enn bare gress; de markerer overgangen fra det øvre strandpartiet til den delen av stranddynen som er kolonisert av vegetasjon. Gjerdet er mest sannsynlig satt opp for å beskytte den koloniserte delen av stranddynene mot erosjon, noe klønete mennesker gjerne forårsaker når de tramper over sårbare sanddyner.

Ved universitetet i Sevilla finnes det ikke noe skille mellom naturgeografi og samfunnsgeografi, og en rekke av de fagene jeg tok - ikke minst Dinamica Litoral - befinner seg definitivt innenfor det vi nordmenn ville klassifisert som naturgeografi, og som på Blindern forlengst ville vært skubbet ned til mat. nat.-bygget. Naturfag som biologi, geologi og naturgeografi har nok en sterkere tradisjon for å bruke ekskursjoner som en integrert del av undervisningen enn det de fleste samfunnsfag har. Det betyr imidlertid ikke at ekskursjoner ikke hører hjemme i samfunnsfagene. En rekke samfunnsgeografiske

problemer ville langt lettere latt seg belyse om man kombinerte forelesninger med en tur i felten. Dette gjelder ikke minst min egen fagretning - bygeografi.

De fleste vil nok være enige om at ekskursjoner er nyttige, både faglig og sosialt. Ved vårt institutt er nok problemet snarere mangel på tid og penger; kombinasjonen av få ansatte og stram økonomi gjør det vanskelig å bruke ressurser på ekskursjoner. Jeg vil imidlertid påstå at dette dreier seg vel så mye om prioriteringer og mangel på tradisjon for faglige utflukter. Ved de geografiske instituttene i Spania var normen for én generasjon siden at hver eneste fredag skulle brukes til faglige ekskursjoner. Lærerne mine, som selv stort sett hadde opplevd ukentlige ekskursjoner da de var studenter, ga uttrykk for at de mente dagens fem-seks ekskursjoner per elev per semester var altfor lite. I det langt rikere Norge ville én ekskursjon per elev per semester trolig anses som luksus.

Konklusjonen er altså: Ekskursjon er bra! En godt arrangert ekskursjon gir både godt faglig og sosialt utbytte, og kan være en berikelse både for lærer og student. Ekskursjoner koster riktignok penger, men det er det rett og slett verdt.

PERSONNLIGE

Av: Helena Lindberg, bachelorstudent i samfunnsgeografi

Reykjavík indre havn

Først som sist:

Utveksling er gøy! Jeg trodde jeg var litt for gammel for slikt, men så feil kan man ta.

Ísland har alltid vært et yndet reisemål for meg. Helt siden jeg var liten var jeg fasinert av denne øya med poffende geysirer, midt mellom to jordplanter med vulkaner som spyr ut lava. Da det gikk til at jeg fikk sjansen å studere vulkaner og isbreer ved Universitetet på Ísland kastet jeg meg rundt og søkte, fem dager før fristen. Aldri for seint å få ut finger'n!

Háskoli Íslands

På universitetet endte jeg opp med å være en av to nordmenn i klassa, blant et tjuetalls finner. Hvem sku trudd.. Men også andre særinger som ikke akkurat dro på utveksling for å drikke billig pils og ligge på stranda. Vi lærte oss likevel tidlig åpningstidene til Vínbúðin,

“Reykjavík er en liten by og studentene, inkludert de på utveksling, setter sitt preg.”

hang i Laugavegur klokka 5 om søndagsmorgenen og sang karaoke med thaier og polakker. Reykjavík er en liten by og studentene, inkludert de på utveksling, setter sitt preg. En interessant forskjell fra UiO er at studentpolitikken er sentral også i lokal politikk, ja med 310 000, også i nasjonale anliggende. Det finnes heller ingen egne studentpuber; alle er jo det!

Heitur pottur

Det heter faktisk så, ikke bare en norsk spa-gimmick.. Dette er en spesiell opplevelse på vinterstid: Varmt og godt; +43°C, fra skuldra og ned, snø og kald vind blåser på øra og det er iskaldt å springe ut og ned. Men likevel, etterpå føles det helt fantastisk og huden er silkemyk. Store basseng, vannsklier og varme pottur, alt i frisk luft og under åpen himmel hele året rundt. Pensjonister,

unger og studenter, alle i skjønn forening i jordens eget varmtvann. Å besøke et av de rimelige badene i Reykjavík blir for lokalbefolkning og utvekslingsstudenter en hverdagsgesjeft. Da er Blue Lagoon, Bláa Lónið mer en eksklusiv, obligatorisk turistgreie. Men det er jo fantastisk å plaske rundt i varmt, kvitt vann og smøre seg inn med gjørme med store dampskyer over seg!

Heimaey

En times busstur fra Reykjavík og par timer på båten ut fra "fastlandet" kommer man til et lite stykke Nangi-jala: Heimaey er den største vulkanøya i Vestmannaeyjar. Den yngste av øyene er Surtey som kom opp av havet i 1963. På Heimaey ble vi møtt av hyggelige øyfolk, masser av lundefugl og en fantastisk utsikt fra Eldfell. Fra toppen av vulkanen så vi utover hele det lille samfunnet, øyene og iskappa Eyjafjallajökull inne på Ísland. Bakken var varm og det røk fra den; fullt mulig å bake brød nedi jorda der!

17.mai ved Skaftafellsjökull

To nordmenn fant det for dumt å ikke feire litt nasjon-

Bláa Lónið

SMÅ SAGAER

aldag, selv på seks dagers ekskursjon ved Vatnajökull (det var nemlig stor feiring i Reykjavík den dagen). Vi fant råd, tegna flagg med fargestifter og sang alle norske sangene vi kunne på bussen. Ganske høytidelig stilte vi oss opp ved Skaftafellsjökull og sang for konge og fedreland! "The crazy Norwegian again..." Til slutt fikk vi kjøpt oss is på den eneste bensinstasjonen i flere miles omkrets. Vínbúð hadde de, men den var kun oppe fra kl.17 til 18..

Ho Björk

Jeg har faktisk hatt mine 2 minutter alene ilag med verdas kanskje mest kjente islending. Det skjedde i kjelleren på plate-sjappa 12 tónar: et kult sted hvor

"Til slutt fikk vi kjøpt oss is på den eneste bensinstasjonen i flere miles omkrets. Vínbúð hadde de, men den var kun oppe fra kl.17 til 18.."

folk har peiling på musikk, man blir tilbudt kaffí og hvor man en dag plutselig møter blikket til ho Björk. Synes dama var ganske oppmerksomhetssjuk, faktisk litt irriterende der hun gikk og plystra og nynna høyt nedi den lille kjelleren. Men da hun snudde seg og jeg enset at det var "sjølveste" ble irritasjonen forbausende borte.. jeg gikk hjem den dagen med et smil om munn, 4 cder i veska og lovord om å komme tilbake!

Sagaøya

"Jeg har alltid drømt om å dra til Island!". Vel hjemme hører jeg ofte denne frasen. I disse finanskrisetider kan jeg ikke si annet til andre nordmenn: Dra! Ølen koster i dag 25 kroner fra 60 da jeg bodde der i vår, og overnattingspriser er rekordlave. Dessuten viser det seg at islendingene ikke henger med hodet, men fortsatt tar seg en velkjent "rundtur" og bjór av slaget Viking: Skál!

På toppen av Eldfell med utsikt mot Eyjafjallajökull

Utsikt mot Esja fra Reykjavík

Marthe og meg foran Skaftafellsjökull

GECHS prosjektet:

Koblinger mellom globale miljøendringer og menneskers sikkerhet

Av: Linda Sygna,
Prosjekt-
koordinatør i
GECHS

Prosjektet Global Environmental Change and Human Security (GECHS) har som mål å øke bevisstheten om koblingene mellom miljøendringer og menneskers sikkerhet. Med et utgangspunkt i konseptet "human security" søker GECHS, gjennom ulike perspektiver og tverrfaglige programmer, å forstå hvordan menneskers sikkerhet kan ivaretas i møtet med global miljøendringer og andre pågående endringsprosesser. GECHS er først og fremst et nettverk av forskere som bidrar til forskning på dette feltet, og som formidler forskningsresultater til beslutningstagere og de som jobber mer operativt med miljøspørsmål. Det internasjonale prosjektkontoret til GECHS er plassert ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi og fungerer som en forlenget arm for nettverket, ved at det videreformidler forskningsresultater gjennom populærvitenskaplige publikasjoner og -konferanser. I tillegg til disse nettverksoppgavene har kontoret en rekke andre oppgaver, som å legge til rette og bidra til fremtidige forskningsprosjekter og tverrfaglig samarbeid, gi innspill til politiske prosesser, arrangere seminarer og konferanser, holde foredrag og delta i den offentlige debatten, samt å bygge opp kompetanse og vekke interesse blant studenter både i Norge og internasjonalt.

Bred tematisk tilnærming i GECHS prosjektet

En rekke temaer relatert til menneskers sikkerhet inngår i GECHS-prosjektet, inkludert GLOBAL ENVIRONMENTAL CHANGE dert vannmangel, matvaresikkerhet, klimaendringer, ressursknapphet, konflikt og samarbeid, migrasjon, sosial sårbarhet, bærekraftig tilpasning, institusjoner og forvaltning. Mye av forskningen går også ut på å utvikle og integrere nye konsepter slik at temaer som likhet, lov, etikk, utvikling og menneskerettigheter får en mer sentral plass i diskusjonen om globale miljøendringer.

Klimaendringer i fokus

Global oppvarming er det temaet som får mest oppmerksomhet i GECHS, og mye av dette arbeidet er

GECHS

GLOBAL ENVIRONMENTAL CHANGE
AND HUMAN SECURITY

I oktober arrangerte GECHS et 5-dagers kurs på temaet bærekraftig tilpasning til klimaendringer i New Delhi, India. 15 forskere fra 10 land deltok på kurset. Bildet viser samtale mellom seminardeltagerne og flomofre ved Yamuna-elven like utenfor New Delhi.

Foto: Siri Eriksen

inkludert i hovedrapportene til FN's Klimapanel (IPCC). På de ti årene siden GECHS ble etablert, har det vært et markert skift i hvordan klimaproblemet blir omtalt både i forskning og i den offentlige debatt. Klimaproblemene blir nå i større grad omtalt som et samfunnsproblem og et utviklingsproblem, og ikke bare et miljøproblem. Økonomisk utvikling og tilhørende forbruk av kull, olje og gass i den utviklede delen av verden de siste 200 år har resultert i akkumulerte CO₂ konsentrasjoner i atmosfæren som er de høyeste på 650 000 år og en gjennomsnittstemperatur på den nordlige halvkule de siste 50 årene som er den høyeste på over 1 300 år. Denne oppvarmingen har resultert i store negative konsekvenser rundt om i verden og fremtidige klimascenarier gir oss en pekepinne på de enorme sosiale og økonomiske konsekvensene vi står overfor. Hvor godt rustet vi er i møte med klimaendringer blir bestemt av sosiale, økonomiske og politiske forhold. Noen mennesker er i stand til å håndtere ekstreme klimahendelser som flom, mens andre blir svært skadelidende selv ved mindre variasjoner i nedbør. Såkalt farlig klimaendring, som ifølge EU er en økning på 2°C innen 2050, vil oppleves svært forskjellig fra menneske til menneske. Dette er noen av problemstillingene som kommer opp i PLAN-prosjektet, som har sitt utspring fra GECHS og som hittil er det største samfunnsvitenskapelige klimaforskningsprosjektet i Norge. PLAN-prosjektet ser på hvilke konsekvenser en global oppvarming vil få for Norge og hvordan mennesker og samfunn kan tilpasse seg disse konsekvensene.

Koblinger mellom klimatilpasning og fattigdomsreduksjon

Spørsmålene vi stiller om tilpasning til klimaendringer er i dag andre enn de vi stilte for 10-20 år siden. Tilpasningsarbeidet har en sterk lokal forankring da de globale klimaendringene og konsekvenser for natur og samfunn i hovedsak manifesteres lokalt, og det er også på det lokale plan at mye av tilpasningsarbeidet vil finne sted. Samtidig er det viktig at klimatilpasning kommer inn i regionale og nasjonale sektorplaner og utviklingsplaner. Sårbarheten lokalt har i mange tilfeller sin årsak i strukturelle forhold på det regionale, nasjonale eller internasjonale nivå, som for eksempel ressurstilgang og kontroll, politisk og økonomisk innflytelse, sosiale nettverk og tilgang til grunnleggende tjenester som for eksempel rent vann, helsetjenester og utdanning.

I klimadokumentasjonsprosjektet som GECHS har gjennomført for og i samarbeid med Utviklingsfondet, ser man på hvordan klimatilpasning kan se ut i praksis i utviklingsprosjekter. I tre prosjekter, i henholdsvis Etiopia, Nicaragua og Nepal, så man på hvordan prosjektene gjennom ulike aktiviteter kunne adressere risiko, sårbarhet og tilpasningskapasitet for fattige på landsbygda. Arbeidet har resultert i rapporten ”More than Rain: Identifying sustainable pathways for

Vannkilde i de tørre områdene i India. Foto: Lyla Mehta

climate adaptation and poverty reduction”. I tillegg til å diskutere tiltak for klimatilpasning og fattigdomsreduksjon, presenterer rapporten et rammeverk for å identifisere faktorer som vil være viktige i planlegging eller evaluering av klimatilpasningstiltak. Rapporten anvender samtidig et analytisk rammeverk som kan brukes i forskning på klimatilpasning og fattigdomsreduksjon. Rapporten argumenterer for at fattigdom kan reduseres på mer effektivt og bærekraftig om klimadimensjonen blir tatt med i betraktningen, og peker på alternative

MORE THAN RAIN:

IDENTIFYING SUSTAINABLE PATHWAYS FOR CLIMATE ADAPTATION AND POVERTY REDUCTION

Authors: Kirsten Ulstrup, Linda Sygna and Karen O'Brien Production manager: Gitte Motzfeldt

Rapporten ”More than Rain”

utviklingsveier til dagens dominerende samfunnsutvikling.

Rapporten legger også vekt på at mange erfaringer som allerede er gjort innen initiativer for bærekraftig samfunnsutvikling kan være nyttige for tilpasning til klimaendringer, og at disse bør satses mer på. Et viktig poeng i rapporten er at klimatilpassingsarbeidet må baseres på en forståelse av fattige menneskers virkelighet, kunnskaper og anstrengelser, og bygge på de lokale mulighetene og utvide dem ved hjelp av passende kunnskap, teknologi og markedsmuligheter.

Utslippskutt og klimatilpassing på likefot

Klimatilpassing får også et stadig bedre fotfeste i de internasjonale klimaforhandlingene. Som følge av at klimaproblemet tradisjonelt har vært sett på som et forurensingsproblem har utslippskutt stått øverst på agendaen for disse forhandlingene. Med erkjennelsen av at vi vil stå overfor betydelig oppvarming de neste

På tross av nære koblinger mellom klimaendringer og katastrofer, har det frem til i dag vært lite kontakt og samarbeid mellom aktører som jobber med katastrofehandtering og de som arbeider med klimatilpassing.

tiårene, uavhengig av kuttene i utslipp, har også tilpassing kommet høyere på dagsordenen. Flere land jobber nå aktivt med å få til internasjonale forpliktelser i forhold til tilpassing, både når det gjelder finansiering og kunnskap- og teknologioverføring til land som er særlig utsatt for klimaendringer. Norske myndigheter har vært en pådriver for å ta i bruk kunnskap og erfaringer fra katastrofehandtering i arbeidet med å tilpasse sektorer, områder og land til klimaendringer. Motivasjonen er at det er et stort, og frem til nå ubrukt potensial, for samarbeid mellom faggrupper, institusjoner, statlige etater etc. GECHS har utarbeidet rapporten "Disaster risk reduction, climate change adaptation and human security" hvor vi nettopp ser på koblingene mellom klimaendringer og katastrofer, og hvordan strategier, teknologier og verktøy brukt i katastrofehandtering kan fungere som en førstelinjerespons i møte med dagens klimaekstremer og således også være nyttig i forhold til de mer gradvise endringene i klima. På tross av nære koblinger mellom klimaendringer og katastrofer, har det frem til i dag vært lite kontakt og samarbeid mellom aktører som jobber med katastrofehandtering og de som arbeider med klimatilpassing. Det er ventet at klimaendringer vil resultere i økt hyppighet og styrke på en rekke ekstremer, som for eksempel flom, tørke, tropiske sykkloner og branner. Det er også ventet at klimaendringene vil endre risikobildet for blant annet jordskred, hetebølger og epidemier. Om økt hyppighet og styrke av disse hendelsene fører til katastrofer avhenger av naturens og samfunnets robusthet og tilpassingskapasitet.

Samtidig ser man at katastrofer setter utvikling tilbake og ofte forsterker de underliggende årsakene til sårbarhet. Med dette vil katastrofeutsatte områder ikke bare være sårbare overfor nye katastrofehendelser, men også for de mer gradvise klimaendringene.

GECHS syntese og veien videre

Dette er noen av temaene som opptar oss i GECHS-prosjektet. Dersom du ønsker å lære mer om prosjektet, temaene vi tar opp, personer som inngår i nettverket og fremtidige seminarer og konferanser, så ta en titt på vår internett side: www.gechs.org. Med finansiering fra Norges Forskningsråd går GECHS prosjektet nå inn i en syntesefase de neste to årene. I denne perioden vil vi sammenfatte 10 år med forskning på "human security"-feltet. En stor syntesekonferanse "Human Security in an Era of Global Change" vil finne sted ved Universitetet i Oslo, 22.-24. juni 2009. Utover å konsolidere forskning, ønsker vi å utvide nettverket i Norge og samtidig fokusere på kompetanseoppbygging blant studenter. Skal vi kunne forstå og løse komplekse miljøproblemer, som for eksempel klimaendringer, trenger vi bredden av perspektiver og tverrfaglig samarbeid.

Faktaboks

GECHS is a core project of the International Human Dimensions Programme. We situate environmental changes within the larger socioeconomic and political contexts that cause them, and which shape the capacity of communities to cope with and respond to change. Our research focuses on the way diverse social processes such as globalization, poverty, disease, and conflict, combine with global environmental change to affect human security.

GECHS is overseen by a scientific steering committee, enriched by the contributions of associates, and coordinated from an international project office (IPO) located in the Department of Sociology and Human Geography at the University of Oslo. The IPO is supported financially by the Norwegian Research Council and Norad.

GRÜNDERSKOLEN OG SOSIALT ENTREPRENØRSKAP

Tidligere har Samfunnsgeografen hatt "Samfunnsgeografer i arbeidslivet" og "Ut i verden" som tema. Et steinkast fra Harriet Holters hus, i Forskningsparken, ligger Senter for entreprenørskap, et senter ved Universitetet i Oslo som lar deg nettopp kombinere utferdstrang og ønsket om arbeidserfaring gjennom skreddersydde studieopplegg.

Gründerskolen

Gründerskolen er et tverrfaglig program som har som mål å gi studenter kunnskap og erfaring innen internasjonal forretningsutvikling. Det er et samarbeidsprosjekt mellom flere høyskoler og universiteter i Norge og koordineres av Senter for entreprenørskap (SFE) ved Universitetet i Oslo.

Programmet er bygget opp som en kombinasjon av undervisning i innovasjon og bedriftsetablering og et tre måneder langt utenlandsopphold, der man gjør et internship i en teknologibasert oppstartbedrift og følger undervisning ved et lokalt universitet. Selve utenlandsoppholdet foregår i mars – mai eller juni – august, avhengig av om du velger å følge vår- eller sommerprogrammet. Gjennom Gründerskolen kan du reise til Sør-Afrika (Cape Town), USA (Boston & San Francisco), Singapore og Kina (Shanghai).

Les mer om Gründerskolen på SFE sine sider:
<http://www.grunderskolen.no/>

Samfunnsgeografen har snakket med Ingvild Jøranli, masterstudent på samfunnsgeografi, som var i Boston med Gründerskolen våren 2008

- Hvorfor søkte du på Gründerskolen?

Det er flere grunner til at jeg søkte Gründerskolen. For det første syntes jeg det hørtes utrolig spennende ut med arbeidserfaring fra utlandet. I tillegg har programmet en svært tverrkulturell profil, og jeg syntes det virket spennende å se hvordan samfunnsgeografi som fag kan brukes i en tverrfaglig og internasjonal praksis. Jeg var forøvrig den eneste samfunnsviteren som var med på Gründerskolens vårprogram. Det var kjempespennende å være den eneste samfunnsviteren i en gruppe sammensatt av økonomer fra NHH, entreprenørskapsstudenter fra UMB og studenter med bakgrunn i industriell økonomi fra NTNU. Dette gjorde meg veldig bevisst på hva slags kompetanse vi som samfunnsvitere har.

- Hva gjorde du?

Jeg var i Boston der jeg arbeidet som marketing intern for den nyoppstartede software bedriften, Allurent.

Presentasjon av konkurrentanalyse for "Allurent."

*Av: Bente
Lien Nilsen
og
Ingvild
Jøranli,
begge mas-
terstudenter
i samfunns-
geografi*

Felles med alle internshipene som Gründerskolen tilbyr er at de skal være teknologiorienterte. Dette er et ledd i å fremme teknologi og entreprenørinteressen blant norske studenter. Hovedprosjektet mitt var å utføre en konkurrentanalyse for bedriften, for å kunne bidra til å øke deres konkurransedyktighet. Dette var naturligvis en oppgave som var ny for meg, men jeg føler likevel at jeg hadde nytte av veldig mye av det jeg har lært i samfunnsgeografi. Generelt sett hadde jeg nytte av å kunne formulere meg godt skriftlig, gjøre selvstendig informasjonssøk og utarbeide oppgaven på en analytisk og selvstendig måte. Jeg hadde også stor nytte av det jeg hadde lest om innovasjon og innovasjonssystemer i emnet SGO3100.

I tillegg til internship studerte jeg ved Boston University. Vi hadde kveldsundervisning der vi lærte om Innovasjon og entreprenørskap i et amerikansk perspektiv. Det er trolig ingen bedre steder i verden å studere innovasjon og entreprenørskap enn i Boston. Det var i Boston alfakrøllen ble designet ved internetts spede

begynnelse og det er også i Boston at Facebook startet. Med en rekke anerkjente universiteter, et aktivt næringsliv og en markant entreprenørskapskultur, var oppholdet mitt et steg inn i innovasjonens verden. Et aspekt ved undervisningen var at vi skulle lage vår egen bedriftsplan, som vi leverte inn og forsvarte muntlig. I tillegg avsluttet vi også undervisningsopplegget der jeg la fram min egen bedriftsanalyse foran et panel bestående av både lærere, medstudenter og konsulenter fra det private næringslivet. Det er liten tvil om at jeg vokste mye på alle disse nye erfaringene og at jeg kom hjem med en bedre akademisk selvtillit enn da jeg dro.

- Hva lærte du?

Jeg lærte mye om amerikansk businessliv. Entreprenørskapskulturen er en annen enn i Norge. De amerikanerne jeg møtte hadde et enormt engasjement og det ble på mange måter et møte med den amerikanske drømmen i praksis. Den mest unike erfaringen var for meg å få arbeidserfaring fra Boston.

- Hvilken relevans hadde Gründerskolen i forhold til samfunnsgeografistudiene dine?

Jeg mener at erfaringene nettopp var relevante fordi jeg opplevde å få et bilde på hva innovasjon kan være. I bedriften jeg jobbet hadde de en helt ny teknologi som gjør det mulig å laste ned informasjon på en enkelt html side. Bedriften arbeider med stadige innovasjoner for å få internett til å komme nærmere visjonen om at "ett klikk er nok". Jeg lærte med dette mye om innovasjon. I tillegg mener jeg erfaringen var relevant i forhold til masteroppgaven som jeg nå skriver. Jeg fikk erfare å

få positive tilbakemeldinger på arbeidet jeg gjorde, og det får meg til å føle meg tryggere på de valgene jeg nå tar i forbindelse med masteroppgaven.

- Har du noen morsomme historier eller anekdoter å dele?

Vel, en morsom historie må være da jeg og en medstudent satt oppe i tre døgn for å skrive ferdig bedriftsplanen vår. Vi var oppe en hel helg og da mandag morgen kom var vi så trøtte og kaffetørste at vi med særdeles stive blikk gikk til Starbucks og ventet der til det åpnet for å få oss en etterlengtet kaffetår. Vi var så trøtte at da vi satte oss ned med kaffekoppen, at vi ble sittende der til klokka fire på ettermiddagen uten å si et kløyva ord til hverandre. Vi hadde mer enn nok med å svelge og puste. Det er artig å tenke tilbake på...for meg i hvert fall.

- Ville du anbefalt Gründerskolen til andre? Hvorfor?

Jeg vil absolutt anbefale Gründerskolen. Det var en unik opplevelse som jeg ikke tror jeg kunne fått noe annet sted. Kombinasjonen av arbeidserfaring og studieopphold var utmerket. Det var noe helt annet enn et vanlig utvekslingsopphold. Undervisningsopplegget ved Boston University var også fantastisk bra der jeg møtte lærere som var veldig motiverende. De krevde mye i form av deltakelse i timene og vi fikk et veldig personlig forhold til lærerne.

Gruppen min presenterte forretningsplanen vår på skolen. Fra venstre meg, Rannveig, Christina og Kristin.

Sosialt entreprenørskap

Senter for entreprenørskap (SFE) tilbyr også et 30-studiepoengs emne i Sosialt entreprenørskap. SFE definerer selv sosialt entreprenørskap som:

”Å starte en organisasjon eller bedrift hvis hovedmål er å løse et sosialt problem innenfor områder som miljø, utdanning, helse, menneskerettigheter og økonomisk utvikling. Sosiale entreprenører bruker metoder og verktøy fra forretningsverdenen for å gjøre verden litt bedre.”

Eksempler på dette er mikrokreditt og fair trade prosjekter. Ved å studere ved SFE får du både en teoretisk og en praktisk innføring i sosialt entreprenørskap. Teorien får du inn gjennom en rekke helgeseminarer i løpet av vårsemesteret. Deretter går ferden til Sør-Afrika og Cape Town, der du i løpet av de tre sommermånedene vil få undervisning i entreprenørskap og praktisk erfaring gjennom et internship i en bedrift eller en organisasjon som driver med sosialt entreprenørskap.

Les mer om Sosialt entreprenørskap på SFE sine sider: <http://www.sfe.uio.no/studier/sosent/index.html>

Bente Lien Nilsen deler her sine erfaringer fra sosialt entreprenørskap

I sommer var jeg i Sør-Afrika og studerte sosialt entreprenørskap sammen med 3 andre jenter fra Oslo og 16 Gründerskolestudenter. Før vi dro dit hadde vi hatt en innføring i entreprenørskap ved Universitetet i Oslo, hvor vi lærte om å starte business basert på egne ideer og erfaringer fra akademiske studier. I Cape Town jobbet jeg som frivillig i the Amy Biehl Foundation, som er en organisasjon som jobber for å gi barn og unge et tilbud om fritidsaktiviteter i townshippene utenfor Cape Town. Min oppgave der var å forsøke å tenke ut nye måter organisasjonen kunne tjene penger på. I tillegg ble jeg også godt integrert i arbeidet de gjorde i townshippene og var hver ettermiddag med ut for å spille keyboard med barna på et av sentrene deres.

I tillegg til dette hadde vi også et kurs i entreprenørskap under oppholdet i Cape Town, og jeg og en av de andre jentene skrev en oppgave om muligheten for å starte opp et program for å spleise arbeidsløse og arbeidsgivere i Cape Town området.

Oppholdet i Cape Town var veldig givende, og det ga et spesielt sterkt inntrykk å få lov å være med ut i townshippene på ettermiddagene. I samfunnsgeografi, og spesielt innenfor utviklingsgeografi, lærer vi jo mye om fattigdom og levekår, og det var spesielt å komme såpass nært innpå noen av barna som lever med dette hver dag.

Når det gjelder det faglige utbyttet lærte vi veldig mye om entreprenørskap, og jeg vil anbefale alle som har tanker om å drive en bedrift/organisasjon for seg selv i fremtiden å sjekke ut Gründerskolen / studiene i Sosialt entreprenørskap. Da Sosialt entreprenørskap var et nytt studium i år, var det dessverre ikke så mye fokus på den sosiale biten av det i undervisningen, fordi vi i stor grad fulgte samme opplegg som Gründerskolen hele veien. Dette vil det imidlertid bli gjort en del forandringer på neste år, slik at studentene på Sosialt entreprenørskap får mye mer selvstendig undervisning, tilpasset deres ønske om å gjøre noe for samfunnet, heller enn det normale entreprenørskapsmålet om økonomisk profitt.

Fordi det skal gjøres såpass store endringer i sosialt entreprenørskapsstudiet er det vanskelig for meg å anbefale det faglige opplegget på bakgrunn av mine erfaringer, men jeg kan absolutt anbefale å få noen erfaringer og opplevelser fra et opphold i et utviklingsland, og da kan Sosialt entreprenørskap være et godt alternativ.

“..jeg vil anbefale alle som har tanker om å drive en bedrift/organisasjon for seg selv i fremtiden å sjekke ut Gründerskolen / studiene i Sosialt entreprenørskap.”

FRISKT PUST F

Hvis du har tatt SGO 1001 eller SGO 3100 denne høsten har du fått med deg instituttets nyeste ansatte samfunnsgeograf. Hvis du derimot har fylt timeplanen med andre emner gir Samfunnsgeografen deg nå mulighet til å bli litt bedre kjent med det nyeste tilskuddet på instituttet.

Av: Aase
Kristine
Lundberg,
master-
student i
samfunns-
geografi

Innerst i korridoren i 3. etasje på Harriet Holters hus finner jeg kontoret til førsteamanuensis Stig-Erik Jakobsen. Han har vært ansatt ved ISS siden august i år og forsker og underviser i økonomisk geografi. Jeg vet bare at han kommer fra Bergen og at han har forsket på norske fotballklubber, så jeg ber han om å fortelle litt mer om seg selv og forskningsbakgrunnen sin.

I 1997 leverte jeg doktorgradsavhandlingen min ved Universitetet i Bergen. Det var en studie av organisasjonsformer i fiskeoppdrettsnæringen, med fokus på Austevoll og Vikna/Nærøy. Du kan si det var et forsøk på å forklare ulike strategier og organiseringsformer med utgangspunkt i den lokale konteksten.

Etter dette har han jobbet ved Samfunns- og Næringslivsforskning (SNF) i Bergen i 10 år. SNF driver med oppdragsforskning og er tilknyttet ulike fagmiljø ved Norges Handelshøyskole og Universitetet i Bergen. Flere av prosjektene han har vært involvert i er finansiert av Norsk Forskningsråd (NFR) og et kjapt søk i Bibsys viser at han har publisert en rekke artikler og rapporter, både alene og i samarbeid med andre.

Stig-Erik snakker engasjert om forskningen han har drevet med, og for en som ikke har studert økonomisk geografi på flere år blir det en kjapp oppfriskning av ulike perspektiver innenfor økonomisk

FR A V E S T

geografi. Gjennom samarbeidet med geografimiljøet ved UiB, som i følge Stig-Erik har hatt et større fokus på næringsutvikling i rurale områder sammenlignet med et mer urbant preg her i Oslo, har han både undervist og veiledet masterstudenter. Dette har han blant annet gjort ved å innlemme masterstudenter i de pågående forskningsprosjektene sine

En klar fordel ved å knytte studenter opp mot sine egne prosjekter er at man kan få gjort flere casestudier i et prosjekt, samtidig får masterstudentene engasjerte veiledere og et innblikk i hvordan forskningsprosjekter drives.

Drømmemasterstudenten

På spørsmål om hva som er drømmemasteroppgaven, svarer han at det ikke hadde vært han i mot å veilede noen som er interessert i fotball. Dessuten trekker han frem at det hadde vært spennende om noen hadde gjort en analyse av nye sektorer, eksempelvis nye næringer som kultur og musikk. Hvis noen har en platebransjemasteroppgave i magen er Stig-Erik med andre ord mannen...

Fotballforskeren

Ryktene om fotballforskningen har fått bein å løpe på, og selv om han ikke vil kalles fotballforskeren, kommer han ikke unna spørsmålene om dette.

Utgangspunktet for dette arbeidet var et prosjekt fra NFR om toppidrettens rolle i samfunnet. Det har skjedd en profesjonalisering av organiseringen av toppidretten. Fotballklubbene organiseres og drives i større grad som bedrifter. På samme tid må de balansere dette i forhold til den tradisjonelle frivillige organiseringen. Den frivillige sektoren står sterkt i Norge, og kan kanskje illustrere forskjeller i organisering sammenlignet med andre land.

Hans kommende artikkel i tidsskriftet "Soccer and Society" (2009), i samarbeid med Arnt Fløysans ved UiB og Hallgeir Gammelsæter ved Høyskolen i Molde, tar utgangspunkt i et utvalg norske fotballklubber i elitedivisjonen og undersøker deres romlige forankring til det stedet de kommer fra. Stig-Erik trekker frem fotballklubben Sogndal og hvordan klubben kan betraktes som en aktør i lokale utviklingsprosesser og hvordan fotballklubben inngår i nettverk i lokalsamfunnet. I en tid hvor mange argumenterer for en postmoderne frikobling av økonomiske aktiviteter fra sted og rom, hvor geografi sies å bety mindre, kan kanskje studier som forsøker å analysere en bedrifts romlige forankring eller embeddedness belyse geografis stadige betydning, slik vi alle har hørt på utallige samfunnsgeoforesninger..

I følge Stig-Erik er idrettsforskningen fremdeles i et tidlig stadium og videre forskning på dette feltet er avhengig av at noen er villig til å betale for det. Over gjennomsnittet interesse for fotball er ikke en forutsetning, men han vedgår likevel at interessen hans for fotball sikkert har gjort det lettere å få tillit og tilgang til feltet. Og hvis du lurer på om Stig-Erik som bergenser selv har gjennomført studien på fotballklubben Brann, er han raskt ute med å avkrefte dette. Da hadde han tross alt vært inhabil.

Fremtidsplanene

Selv om fagmiljøet innenfor økonomisk geografi er lite i Norge, består det av en rekke dyktige enkeltpersoner og det er et godt tverrfaglig samarbeid på tvers av disipliner og institusjoner i følge Stig-Erik. Men hva tenker han så at han skal drive med fremover med Blindern og instituttet vårt som utgangspunkt?

Fremover ønsker jeg for det første å prøve og forstå innovasjonsprosesser bedre. Det vil si hvorfor de finner sted i noen næringssektorer og på noen bestemte steder, fremfor andre. For det andre er et sentralt spørsmål om det er mulig å designe innovasjonsvirkemidler og er det mulig å planlegge eller rissigere slike prosesser.

Stig-Erik mener det er en utfordring å vise studenter at økonomisk geografi er spennende, gjennom pensum og forelesninger. Og at økonomisk geografi er mye mer enn bare bedrifter (noe man heller kan studere på BI hvis man absolutt er interessert i det...). Oppfordringen er dermed gitt og det er bare å la seg sjarmere og friste av territorielle innovasjonsmodeller, "global pipelines and local buzz," klyngeteori og alt det andre økonomisk geografi rommer.

“Hvis noen har en platebransjemasteroppgave i magen er Stig-Erik med andre ord mannen...”

MIN MASTEROPPGAVE

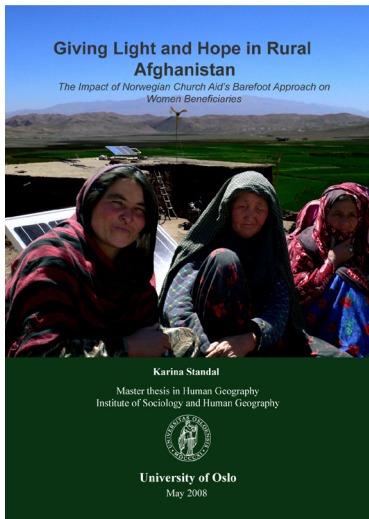
Samfunnsgeografen har spurt to uteksaminerte masterstudenter om å svare på noen spørsmål rundt jobben med oppgaven og hvilke utfordringer og funn de har gjort seg.

Av: Karina Standal og Bente Lise Stubberud, uteksaminerte samfunnsgeografer

Karina Standal

- Hva skrev du oppgave om?

Oppgaven min analyserer hvordan det å implementere miljøvennlig og samfunnsdrevet solenergi i rurale strøk i Afghanistan påvirker kvinners sosiale og politiske rolle. Jeg valgte å fokusere på et Kirkens Nødhjelps prosjekt som bruker en tilnærming hvor både kvinner og menn blir utdannet til Barefoot Solar Engineers (BSE) som har ansvar for å drifte og reparere utstyret til solenergien i deres landsby. Det sikrer ikke bare bærekraftighet når bistandsorganisasjonen trekker seg ut, men er ganske unikt i Afghanistan siden prosjekter innen teknologi som regel alltid blir delegert til menn i tråd med (mis)oppfatninger om tradisjonelle verdier. Oppgaven tar utgangspunkt i kvinners dagligliv og relasjon til familie og nettverk og lokalpolitiske strukturer som landsbyråd.

- Hvordan endte du opp med å skrive om dette temaet?

Jeg ønsket å skrive om enten Irak eller Afghanistan og ble etter hvert opptatt av å skrive om kvinners situasjon. Når Afghanistan ble valgt tok jeg kontakt med Kirkens Nødhjelp fordi jeg gjerne ville samarbeide med noen i forhold til feltarbeid. Tanken på å reise ned helt alene virket ganske overveldende og ville kanskje ikke gitt meg noe særlig data heller. Etter hvert kom jeg over prosjektet med solenergi og syntes det var utrolig spennende.

- Hva var oppgavens problemstilling(er)?

Oppgavens problemstilling var: "How has the Barefoot Approach changed the social and political role for women beneficiaries in their local community?"

- Hva slags teori tok du utgangspunkt i?

For å styrke analysen valgte jeg å bruke to teoretiske perspektiver. Mitt første analysekapittel tar for seg kvinners sosiale rolle og her bruker jeg alternativ utviklingsteori og da først og fremst teori på empowerment.

I andre analysekapittel bruker jeg teori fra feministisk geografi for å illustrere endringer i diskursen rundt kjønn og politisk deltagelse.

-Hva slags metode brukte du?

Jeg valgte å bruke kvalitativ metode og dataene er basert på semi-strukturerte intervjuer gjort under feltarbeid og litteratur og rapporter om Afghanistan.

-Hvilke funn gjorde du?

Det jeg først og fremst fant var at landsbybefolkningene var utrolig fornøyd med å ha fått solenergi og så mange nye muligheter for framtida. Solenergi har gitt familiene mer økonomisk trygghet siden de har tid på kvelden til teppeveving og de sparer penger de før brukte på parafin. Ekstra tid har også bedret barn og kvinners utdanningsmuligheter og mindre forurensing innendørs gir bedre helse. I tillegg har kvinnene nå økt mobilitet innen landsbyene siden de har en portabel lampe å ta med seg. På den måten styrkes bånd til utvidet familie og kvinnenettverk som gir mange fordeler sosialt og materielt. Aller mest slående var at mange kvinner og menn følte økt velvære fordi parforhold og relasjon til familie og venner var bedret når de hadde tid sammen om kvelden. De pratet mer sammen, og så på TV og hørte radio.

Flere kvinner i landsbyene jeg besøkte hadde formelle roller som lokalsamfunnene trenger og respekterer slik som BSE og lærere. Kirkens Nødhjelps utdanning av kvinner til BSE har sendt sterke signaler til samfunnet om kvinners kapasitet og evne til ansvar og kunnskap. Dette har utfordret og endret diskursen rundt tradisjonelle verdier kvinner i rurale strøk i Afghanistan er ment å tilpasse seg. Dette har støttet kvinners politiske deltagelse i landsbyråd og ønske om utdanning for seg selv og sine døtre. Deres tilstedeværelse i det formelle rom blir gradvis mer akseptert blant både kvinner og menn i disse landsbyene. Likevel er det selvsagt langt igjen før kvinner i Afghanistan har mulighet til å leve opp til sine drømmer og ambisjoner og ta egne valg om ekteskap, utdanning og yrke.

-Hva gjør du nå?

Akkurat nå jobber jeg som lederassistent for Universitetsdirektøren. Det er et vikariat gjennom Manpower. Det er en spennende og ganske travel jobb, og jeg lærer mye om en helt annen side av Universitetet i Oslo enn jeg kjente som student! I tillegg skriver jeg en rapport for Kirkens Nødhjelp i forbindelse med et prosjekt de har om "Documentation of Good Development Practice" som jeg skal ha ferdig om ikke lenge.

Bente Lise Stubberub

- Hva skrev du oppgave om?

Tittelen på masteroppgaven min var: Å bo eksurbant: Nye innflytteres opplevelse av Vestby og Son. Temaet for oppgaven var altså eksurbane steder og innbyggernes opplevelser av å bo i slike områder. Eksur-

Å bo eksurbant: Nye innflytteres opplevelse av Vestby og Son.

Masteroppgave i samfunnsgeografi,
Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi,
Universitetet i Oslo, mai 2008.
Bente Lise Stubberub.

banisering innebærer at personer velger å bosette seg i landlige omgivelser utenfor byen og deres forsteder, men ikke så langt ut at det er utenfor rimelig pendleavstand til byen. Eksurbia finnes altså midt i mellom byen og "landet" og inneholder elementer fra begge steder.

- Hvordan endte du opp med å skrive om dette temaet?

Jeg hadde lyst til å skrive om stedsutvikling, og hadde brukt Vestby og Son som eksempler i tidligere oppgaver. Veileder hjalp meg med å se på disse stedene i lys av en eksurbaniseringsprosess.

Eksurbanisering er et kjent fenomen i USA, men det er ikke gjort noe særlig forskning om dette i Norge. Den amerikanske forskningen som er gjort har for det meste dreid seg om det fysiske eksurbane landskapet og har hatt som mål å kartlegge, kvantifisere og avgrense eksurbia. Min oppgave dreier seg derimot om folks opplevelse og forståelse av det å bo i byens ytterkanter der elementer fra byen og bygda møtes. Utenfor Oslo finnes det flere steder som kan karakteriseres som eksurbane, men jeg valgte å konsentrere meg om Vestby og Son fordi jeg er oppvokst i Vestby kommune.

- Hva var oppgavens problemstilling(er)?

Opgavens problemstillinger var: I hvilken grad kan Vestby og Son ses på som to forskjellige eksempler på eksurbane steder? Hva ligger til grunn for nye innflytteres beslutninger om å bosette seg i Vestby eller i Son? Hvilke likheter og forskjeller finnes mellom nye innflyttere i Vestby og Son når det kommer til oppfatninger om eget bosted? Hvordan ser innbyggere i Vestby på Son og dets innbyggere og omvendt?

Jeg hadde lyst til å undersøke om de nye innflytterne oppfattet sitt eget nærmiljø og sitt sted på forskjellige måter. Dette med bakgrunn i en antakelse om at Vestby ses på som et praktisk sted å bo på grunn av avstanden til Oslo, mens Son heller kan tenkes å eksistere mer i kraft av seg selv. Kunne det tenkes at folk valgte å flytte til Son fordi de, i større grad enn de som valgte

å flytte til Vestby, kunne identifisere seg med hva Son er?

- Hva slags teori tok du utgangspunkt i?

For å kunne svare på problemstillingene tok jeg utgangspunkt i litteratur om eksurbanisering, og la vekt på forskning som forsøker å forklare fremveksten av eksurbia (utvikling i byens ytterkanter) og hvorfor folk bosetter seg der. Fordi oppgaven også handler om beslutning om, og motiv for, valg av bosted benyttet jeg i tillegg teori om hva som legges til grunn for skifte av bosted. Jeg benyttet også teori om sted og hvilken tilknytning mennesker har til steder.

-Hva slags metode brukte du?

Jeg gjorde en sammenliknende intervjuundersøkelse. Intervjupersonene mine fant jeg gjennom å lese eiendomsoverdragelser i lokalavisene. På den måten kunne jeg ta kontakt med de som i løpet av det siste året hadde bosatt seg i kommunen. Jeg valgte å intervju nye innflyttere fordi de nylig har vurdert stedene de har flyttet til. Jeg gjennomførte 15 intervjuer med nye innflyttere, samt et intervju med plansjefen og kommuneplanleggeren i Vestby kommune.

-Hvilke funn gjorde du?

Tradisjonelle og generelle flyttemotiver preget begge innflyttergruppene. Mange av de nye innflytterne forteller ganske like historier om hvorfor de har valgt å bosette seg i Vestby og Son. Det viktigste for mange er kanskje likevel det jeg valgte å kalle for "stedenes landlige kvaliteter". De forskjellige preferansene kommer til syne når det blir snakk om stedenes attraktivitet, image og representasjoner.

De nye innflytterne i Vestby la i stor grad vekt på stedets praktiske beliggenhet, mens de nye innflytterne i Son gjerne fortalte at Son passet med hvem de var, og at de følte stedets kultur, historie og fysiske landskap var noe de kunne identifisere seg med. Innflytterne i Son kunne fortelle at de opplevde å få positive tilbakemeldinger fra andre når de fortalte hvor de bodde, mens innflytterne i Vestby ikke i samme grad opplevde at utenforstående hadde umiddelbare positive konnotasjoner av deres bosted.

Fordi eksurbanisering innebærer en stedsutvikling, ble dette også et tema i min oppgave. De nye innflytterne var opptatt av å bevare de stedlige kvalitetene de hadde lagt til grunn for valget om å flytte dit. Flere av intervjupersonene opplever presset på arealene i kommunen som en trussel og er redd for at det de flyttet til kommunen for å få, vil forsvinne. Fremtiden vil vise om Vestby kommune vil beholde sine eksurbane kvaliteter.

-Hva gjør du nå?

I dag jobber jeg som arealplanlegger i Vestby kommune.

Folk og fe får fabler, frustrasjoner

I ekte markedsførerstil har Programutvalget døpt om "masterpresentasjoner" til "Fabler, frustrasjoner og fortellinger fra feltarbeid", og med et slikt bokstavrim er det ikke rart at besøkstallene har gått rett til vær.

Av: Kine Korsmo
Robertsen,
bachelorstudent i
samfunnsgeografi

Vi overlater til Anders Iversen å fremstille statistikken visuelt og nøyer oss med å understreke at mange har latt seg friste av muligheten til en sniktitt inn i feltarbeidets forunderlige sfære denne høsten. To ganger dette semesteret har programutvalget ved samfunnsgeografi invitert medstudenter til en kveld med "røverhistorier fra den store verden utenfor Blindern", og det er ikke til å stikke under en stol at omtrent alle steder som på noen måte som helst avviker fra trauste mursteinsblokker fra 60-tallet virker ganske eksotisk når sommerferie-minner for lengst er byttet ut med teorier om motstand, atferdsgeografi, bærekraftig byutvikling og stedrepresentasjoner.

De gjorde derfor rett i å søke tilflukt i Harriet Holters lune hule, der Programutvalget, i tillegg til inspirerende presentasjoner, diska opp med både smågodt, popcorn og kakao. Mens tilhørerne ivrig dytta i seg oransje krokodiller og anla krembart, fikk de høre fortellinger fra "monstermais-Mona", "kultur-Reidun", "Cape Town-Camilla", "miljø-Marit" og "Colombia-Mona". De ble tatt med på en virvlende reise over

store hav til fremmede kontinenter og fikk også en tur med toget til Kristianstad. Ikke verst for en vanlig tirsdagskveld. Her var avsindig store jorder, metro-buss, polititanks, filmfestival og oversvømmelse, og vi forstod fort at samfunnsgeografi er faget der alt kan skje. For en fersk bachelorstudent kan koblingen mellom filmindustrien i Argentina og Per Gunnars stadig tilbakevendende teriyaki-burger virke fjern, samtidig som de vidt forskjellige temaene for masteroppgavene viser hvilken utrolig bredde samfunnsgeografi kan skilte med.

I tillegg til spennende faglig påfyll var det også plass til personlige anekdoter, og de fremmøtte ble fora med sladder om snakkesalige kommunearbeidere i Kristiansand, ble advart mot at forsøk på å skaffe informanter kan tolkes som sjekketriks i Bogota, fikk bekrefte fra flere hold at det ofte er tilfeldigheter som fører til både de beste historiene og den beste informasjonen og at jungeltelegrafene er nyttigere enn internett. Det var tydelig at alle de fem som stod foran oss i løpet av de to kveldene var jenter med bein i nesa som visste hva de ville. Bilder av vidstrakte strender, krystallblått

er og fortellinger fra feltarbeidet

hav, sultne barn, blide barn, nysgjerrige barn, maskerte demonstranter, fjellturer, karneval og improviserte husly i slummen tegnet et levende bilde av hvordan et feltarbeid kan fortone seg. Diego - den vaskeekte interne flyktningen Mona hadde med seg - brakte studentenes kamp mot myndighetene i Colombia inn i Blindern-bobla, og fikk kanskje noen av tilhørerne til å innse at sviktende printere, kjedelige forelesere, hvissing på lesesalen og dokø kanskje ikke er det verste man kan utsettes for som student.

Programutvalget er strålende fornøyd med oppmøtet, og ønsker alle (med venner) hjertelig velkommen tilbake på nyåret. Med fabler, fortellinger og frustrasjoner som rammeverk, får man mulighet til å bli kjent med andre samfunnsgeografer, samt samle inspirasjon, kloke råd og ideer til den gangen det kanskje er en selv som biter negler før en nært forestående frist-for-innlevering-av-prosjektbeskrivelse. På nyåret kommer det flere muligheter til å dele erfaringer og visdomsord, og det er plass til mange på talelista, så det er bare å melde sin interesse! Eller du kan stemme frem et feltarbeid og en oppgave du har lyst til å høre mer om!

Vil du være med å arrangere sommerleir for barn på asylmottak?

Verden i Norge er en organisasjon som jobber for å bedre integrering i lokalsamfunn gjennom vennskap og lek, og vi arrangerer sommerleirer flere steder i Norge. I Oslo-området finnes to slike leirprosjekter, ett i Oslo og ett i Skedsmo. Sommerleirene er for asylmottaksbarn og barn fra skoler i mottakets nærmiljø og arrangeres i de første ukene av skolens sommerferie.

For at det skal bli leir sommer 2009 trenger vi hjelp fra engasjerte samfunnsgeografer (og andre hyggelige mennesker!)

Vi søker deg som er interessert i integreringsspørsmål og som har lyst til å få erfaring med organisering og ledelse samtidig som du gjør noe meningsfullt og morsomt.

For mer informasjon kontakt verdenioslo@gmail.com

Verden i Norge er tilknyttet CISV - www.cisv.no

FRA GLOBAL CITY

- Vi trenger nye begreper for nye tider, mener Saskia Sassen

De fleste av oss samfunnsgeografer kjenner Saskia Sassen best som kvinnen bak Global City-teorien. I november var hun på besøk på Blindern for å snakke om sin nye bok *Territory, Authority, Righths: From Medieval to Global Assemblages*.

Av: Marit Hepsø, masterstudent i samfunnsgeografi.

Misnøye med globaliseringens vokabular

Det er et nesten fullsatt auditorium som møter sosiologi-professoren fra London School of Economics (LSE) og Colombia University på årets Eilert Sundt forelesning, og Sassen starter med begynnelsen:

– Det hele startet med at jeg var misfornøyd med globaliseringens vokabular, sier hun. – Jeg så at mange forandringer som foregikk innenfor nasjonalstaten, verken kan kalles nasjonale eller globale, men at det var noe helt nytt som skjedde. Vi ser en slags tredje rom – thirdspace – hvor organisasjoner og prosesser opererer utenfor nasjonalstatens rom, men likevel er innenfor nasjonalstatens grenser. Jeg kaller dette et denasjonalisert tredje rom, forklarer hun.

Om det synes komplisert, så kan vi berolige med at Saskia Sassen ikke akkurat er kjent for sine forenklinger, kanskje heller for sine kompliserende evner. Hun vil at vi skal se hele det komplekse bildet av forandringene vi opplever, heller enn å benytte oss utelukkende av de gamle begrepene, som "globalisering" og "staten".

- I stedet for å merke ting som globalt og nasjonalt har jeg forsøkt å bruke begrepene territorium, autoritet og rettigheter for å forklare disse nye denasjonaliserte rommene, forklarer hun forsamlingen.

Et denasjonalt rom: Grensen mellom USA og Mexico

Som eksempler på slike nye fremvoksende denasjonaliserte rom, nevner hun den militære grensen mellom Mexico og USA:

- Med en stor økning i både militærbudsjettet og innvandringen i begge retninger over grensen, har vi sett en økt kompleksitet i dette grenserommets sosiale økologi, sier hun. I både USA og Mexico betyr aktiviteten her endring i de nasjonale kategoriene, gjennom for eksempel en stor økning i innvandring. Likevel føles ikke grensen som noe fast skille mellom to ulike og separate rom for de som krysser den.

– Mange mexicanere bor i USA, omvendt, sier hun. Folk krysser grensen hele tiden av alle slags årsaker. Dette grenserommet er verken nasjonalt eller globalt, men noe annet, argumenterer Sassen.

Et annet eksempel på disse nye rommene er hvordan private byggeselskaper har blitt enige om et privat lovverk for hvordan de skal håndtere strengere

Foto: Bård Birkedal

NYTTIL THIRDSPACE

miljøreguleringer. Disse såkalte Lex Constructionis er ikke forankret i noen nasjonalstatlig lov, men det er en privatavtale maskert som lov, forklarer hun. Likevel har det stor innvirkning på juridisk praksis, for eksempel i store utbygginger og miljøkrav som settes og følges der.

- Vi borgere mister rettigheter

Hvordan disse nye kategoriene av denasjonale rom blir kontrollert, er et utrolig viktig spørsmål for Sassen. Når for eksempel tidligere statlige eide fengsler blir privatisert, er det vanskelig å se hvem fengselsvokterne representerer og handler på vegne av - det er jo ikke lengre staten. Ei heller global lov. Transnasjonale selskaper er ikke internasjonale i juridisk forstand, men forankret i nasjonalstatlige lover, men selskapene oppfører seg som om de var internasjonale subjekter. Problemet oppstår ifølge Sassen når det juridiske systemet legger til rette for denne økte avstanden mellom staten og borgerne ved at stadig flere rettigheter simpelthen forsvinner:

- Mannen min har lenge ment at jeg burde få meg en hobby. En dag kunne jeg fortelle at jeg hadde fått meg en: Jeg begynte nemlig å samle på alle de små rettighetene jeg stadig mister som borger, forteller Sassen, og legger til at mannens svar var det egentlig ikke kunne telle som noen ordentlig hobby.

De nye bitene av makt, rettigheter og territorium som vokser frem innenfor det nasjonale har ikke noen helhetlig indre logikk eller etisk legitimitet, argumenterer hun, og advarer derfor mot å overføre stadig mer juridisk makt til slike aktører, som kan være alt fra private selskaper til organisasjoner. Likevel er det nettopp det som har skjedd de siste tiårene, uansett politisk flertall, påpeker hun.

- Man kan se på det som en slags sentrifugalkraft som sakte mister sin sentraliserende evne; nasjonalstaten er fremdeles sterkt tilstede, men biter av territorium, makt og autoritet slynges ut til andre aktører, som altså er verken nasjonale eller globale, forklarer hun.

- De fleste samfunnsvitere vet ikke hva de skal gjøre med rom

Samfunnsgeografens utsendte, som først og fremst har blitt kjent med Sassen gjennom teorien om globale byer, spør hvordan teorien kan kobles til byer og hvordan vi samfunnsgeografer kommer inn i bildet. - Hvis du er interessert i byer, er det helt unikt hvor mye av disse forandringene som åpenbarer seg der,

sier hun.

- Jeg mener vi må se på hvilke former alle disse små elementene av forandring tar, og ta det inn i våre teorier. Det er det jeg prøver å sette ord på. Å spore denne forandringen, dette oppbruddet med det vante. Vi er vant til å tenke på at den industrielle byen er død, men vi burde heller se på det helt nye landskapet som byen er.

- Kan samfunnsgeografer bidra til dette? spør vi.

- Ja, absolutt. Når jeg skrev Global Cities ble jeg en slags geograf for folk. Folk trodde jeg var en geograf. Men jeg har aldri studert geografi. Jeg er jo sosiolog.

- Kanskje folk anser deg som en geograf fordi du har et så tydelig romlig perspektiv?

- Du kan si at det var en måte for meg å fange inn de forandringene jeg så i byene. De fleste samfunnsvitere vet ikke helt hva de skal gjøre med rom. Det bare er der, liksom. Det er bare noe som er der, i bakgrunnen, dødt, sier Sassen.

- Dette er en veldig spennende tid. En tid for forandringer. Våre oppfatninger om verden er i en slags ubalanse. Alle slags prosesser og institusjoner, vår forståelse, våre teorier, alt er i endring. Så den unge generasjonen har en veldig viktig rolle i å gjenkjenne alt dette, gi det navn, ta det inn i teoriene om hvordan samfunnet fungerer, avslutter hun.

Samfunnsgeografens utsendte møtte en meget engasjert Saskia Sassen.

Foto: Bård Birkedal

NORSK PLANMØTE

Av: Aase Kristine Lundberg, masterstudent i samfunnsgeografi

Det er mye nyttig og relevant å lære utenfor Blindernoblas pensumbidrag, lesesalsplasser, forelesninger og eksamener. Som samfunnsgeograf er interessefeltet bredt og mulighetene for relevant input fra utsiden nærmet ubegrenset. I løpet av mine snart 4,5 år på Blindern har jeg vært på flere konferanser med mange interessante tema og relevant faglig påfyll. I konferanse-land merker man seg raskt frynsegoder som gratis lunsj og ubegrenset tilgang til kaffe. Baksiden av medaljen er derimot at tittelen på et foredrag eller enda verre hele konferansen, i beste fall kan være misvisende og i verste fall direkte feil og innledninger som ”jeg ble egentlig bedt om å snakke om dette, men så synes jeg dette eller dette er mye mer interessant...” er nesten ikke til å unngå.

Likevel finnes det lysglimt i konferanseverden og jeg fikk muligheten til å kombinere feltarbeid til masteroppgaven min i høst med Norsk planmøte i Trondheim og en tematikk som går rett inn i min egen oppgave. Norsk planmøte arrangeres annethvert år i regi Norsk Bolig- og byplanforening, ofte forkortet Norsk BOBY blant de over gjennomsnittet interesserte, og de gir ut tidsskriftet PLAN. Det nasjonale planmøte er ment å være en fagkonferanse, og de tar sikte på å være ”... en viktig møteplass for alle med interesse for samfunnsplanlegging og -utvikling”

Høstens Planmøte var det tiende i rekken og hadde fått tittelen ”Bærekraft, markedskrefter, planlegging: Gamle motsigelser - nye muligheter?” I seg selv er

ikke denne tittelen spesielt ny. Diskusjonen omkring hvorvidt markedskrefter er en forutsetning for eller potensielt en motsetning til bærekraftig utvikling er ikke ny. Derimot var konferansen en mulighet for min egen del til å få mer kunnskap om den spesifikke konteksten for min egen masteroppgave, nemlig bærekraftig byutvikling i bydelen Svartlamon i Trondheim.

Varaordfører Knut Fagerbakke åpnet planmøtet med å vitse om at alle i salen sikkert var utdannet i Trondheim, at byen som teknologihovedstad hadde forsynt landet med arkitekter i en årrekke (men ikke

TE I TRONDHEIM

samfunnsgeografer!) og at det ingen steder i landet er så høy IQ per kvadratmeter. Trønderne i salen humret iallfall.

Konferansens første innlegg og et av de største høydepunkt var foredraget til Yvonn Rydin, som er professor ved The Bartlett School of Planning i London. Hun har skrevet en rekke artikler og bøker om by- og miljøplanlegging, det britiske planleggings systemet og den lokale planleggings institusjonelle rammer, nettverk og diskurser. Med tittelen "Climate change and planning: The implications of the Stern report for planning" tok Rydin utgangspunkt i hva slags rolle plan

leggingssystemet kan ha for å møte konsekvensene av klimaendringer, men hun satte også et kritisk søkelys på hvilke begrensninger som vanskeliggjør dette.

Utgangspunktet for den 700-sider lange Stern-rapporten som kom høsten 2006 var et forsøk på å sette en prislapp på de økonomiske konsekvensene ved global oppvarming. Uten å gå nærmere inn i hva rapporten konkluderte med, er et sentralt poeng at det lønner seg i et langtidsperspektiv å handle nå. Dette fordi de økonomisk konsekvensene forbundet med klimaendringer blir større jo lengre man venter.

Rydin stilte spørsmålet: Hva kan planleggings-systemet bidra med?

Gjennom den allerede eksisterende boligmas-sen kan planleggings-systemet tilrettelegge for bruk av fornybar energi og bedre isola-sjon. Likevel presiserte hun at det er mennesker og ikke hus som bruker energi, og at en økono-misk rasjonell tilnær-ming til mennesket ikke er tilstrekkelig (dette er vel nesten å regne som musikk i ørene til en sam-funnsgeograf...) Dess-uten var hun spesielt opptatt av at planlegging av infrastruktur må inte-greres med resten av by-planleggingen. Når den fremtidige byen skal plan-legges, må utforming av infrastruktur planlegges parallelt, fordi dette er kanskje en av de viktigste måtene å redusere uslipp av klimagasser på i byen. Planleggingssystemets evne til å tilpasse byen for fremtidige effekter av klimaendringer, som flom, uvær og knapphet på vannressurser er også avgjørende i følge Rydin. Spørsmålet er likevel om planleggingssystemet har kapasitet og ressurser til å ta Stern-rapportens anbefalinger på alvor.

Yvonne Rydin

Verktøyene i plansyste-met varierer fra land til land, samt hvor mektige disse verktøyene er i forhold til eksempelvis private aktør-ers ressurser. Avslutningsvis påpekte hun at målet for planleggingssystemet må være eksplisitt slik at man kan vurdere hvilke verktøy som er mest effektive for å nå dette målet.

Etter flere innlegg, lunsj og mer kaffe kom konferans-ens andre høydepunkt for min del. Sosiologien Are Thorkildsen holdt foredraget med tittelen "Svartlamon – et avantgardistisk eksempel på bærekraftig byut-vikling og demokratisk planlegging." Jeg skriver selv masteroppgave om Svartlamon som et byøkologisk forsøksprosjekt og hvilke begrensninger og muligheter alternative planleggingsprosesser har i forhold til

målsetning om en mer bærekraftig byutvikling. Jeg har lest Thorkildsens hovedfagsoppgave flere ganger og det er alltid interessant å treffe navnet bak en oppgave, bok eller artikkel. Selv om utgangspunktet for hans oppgave er annerledes enn min tilnærming, er det de færreste jeg snakker med om oppgaven min som faktisk har vært på Svartlamon. Thorkildsen hadde så mye på hjertet og kom ikke igjennom alle poengene sine, det må jo betyr at det forhåpentligvis mer igjen å skrive om for meg.

Dagen ble avsluttet med en omvisning i noen av Trondheims vestlige bydeler, med stopp på Utsikten med god utsikt over hele sentrum. Dessuten busset vi gjennom

det nye sykehusområdet på Øya, vi så nærmere på utviklingen på Marienborg og det ble tid til en spasertur i Ilsvikøra, hvor den gamle og lave trehusbebyggelsen møter nye, høye leilighetskomplekser i glass og murstein.

Dag to var satt av til eksempler på tiltak for å få til en mer bærekraftig byutvikling i Trondheim. Kommunaldirektøren for byutvikling Haakon Grimstad og eiendomsutvikler Ivar Koteng presenterte nokså forskjellige virkelighetsforståelser når det gjaldt planlegging og byråkratiet i kommunen. Uten at dette belyser hvorvidt det er gamle motsigelser eller nye muligheter i forholdet mellom bærekraftighet, planlegging og markedsmekanismene, illustrerer det kanskje at rollene det offentlige og det private spiller er ulike. Følgelig er også forståelsen av hva en mer bærekraftig planlegging er forskjellig.

Konferansen skulle avsluttes med en diskusjon, men dette ble mer et hjertesukk fra de ulike deltakerne om manglende samarbeid og koordinering mellom ulike instanser i plansystemet som går på bekostning av miljøhensyn, hvor vanskelig det er å få til en helhetlig planlegging og hvor gode private aktører er til å spille på lag med lokale politikere for å realisere sine planer til tross for faglige innvendinger. Utfordringene der

ute er med andre ord store hvis planlegging skal kunne bidra til mer bærekraftige byer. For å oppsummere min konferanseopplevelse: Endelig en konferanse som handler om det jeg er opptatt av og det jeg skriver om! Jeg tror verden kan åpne seg gjennom case og eksempler, og det er mye som skjer utenfor Blindern. Vi som studenter har absolutt noe å lære fra felten, men vi har også noe å bidra med! Kanskje er det en idé å gjøre studentplasser på slike konferanser billigere og aller helst gratis, iallfall hvis man er opptatt av kunnskapsoverføring mellom dagens praktikere og fremtidige planleggere. Alt i alt var årets Planmøte en av de mest positive konferanseopplevelsene jeg har hatt. Og anbefalingen er selvfølgelig enkel: Verden er større enn både auditoriene på Eilert Sundt og det du lærer der!

Hvis du skulle være interessert i presentasjonene fra de ulike innledningene på Planmøtet, kan du laste dem ned her:

http://www.boby.no/norsk_planmoete/norsk_planmoete_2008__1/presentasjoner_norsk_planmoete_2008

Gjenåpning av Ilabekken

Samfunnsgeografen gratulerer kandidatene som har levert hovedoppgave eller masteroppgave våren og høsten 2008

VERA OFORIWAA AKOTO - Urban poverty and coping strategies: A case study of female-headed households in Nima, Accra, Ghana.

IRENE CHRISTIANSEN - Barns deltagelse –Sosiokulturelle arenaer for barns deltagelse i Ixil-regionen, Guatemala

FRØYDIS ELVESTRAND - Universell utforming-ide, strategi og praksis. En konseptanalyse og en case-studie av universell utforming i planlegging og utforming av Bjørvika i Oslo kommune

FATIMA ESHUN - Community Participation in the Management of Forest Resource. A means to reduce Poverty for Sustainable Development. The case of Kakum National Park.

MÅLFRID HOAAS - "It's a matter of chance" –En kvalitativ studie av mødres meninger om grunnskoleutdanning for sine døtre

VIDAR HILLESLAND - Kinesiske soner i en brytningstid

ØYSTEIN KRISTIANSEN - Arctic Express - An emerging transport route and its feedbacks to global environmental change

CATHRINE KROGSTAD - Hjemme i byen –En undersøkelse om sentral- og vestafrikanske innvandreres forestillinger om byen

ARNHILD MIDGAARD - Kontaktformer og holdningsdannelse i et flerkulturelt bysamfunn –Boulevard St. Laurent i Montreal, Canada

HEIDI LUNDEBERG - Demokratisk handlingsrom –eit studie av nasjonalisering av dei bolivianske gassressursane og demokratisk utvikling

OLA ANDERS MAGUNSSON - A Revolution Betrayed –How Namibian class relations are played out in the work regimes in the retail sector of Oshakati

DANIEL MOLIN - Kunnskap, kompetens och bioenergi

FRANCIS MYRSTAD - Hvordan unngå lock-in? Reorganisering og omstrukturering i en kriserammert vinregion. En studie av vinbransjen i Languedoc-Roussillon, Frankrike.

DESMOND KWAKU NABIN - Processing of Agricultural Produce: Assessment of Constraints of the Use of Mechanical or High productivity Techniques of Production. Micro and Small Scale Cassava processing in three communities in Nkwanta District, Ghana.

MAGNE PAULSRUD - Betydningen av etiske retningslinjer for arbeidsforhold i klesindustrien -En case-studie av tre kinesiske klesprodusenter

ØYVIND RAEN - Lokaldemokratiet i Ngaoundéré, Kamerun: Om lokal elitepolitikk, desentralisering og lokaldemokratisk utvikling

KRISTIN RIKE - Trikken En sosialkonstruksjon? En sosiokulturell studie av trikkens rolle i byutviklingsprosjekter i Oslo

HANNES SENONER - Grensekryssende samarbeid og mobilitet i grenseregionen mellom Østerrike, Sveits og Italia. Hvorvidt utvikler det seg samarbeid på tvers av nasjonalstatlige landegrenser i kjølvannet av europeiseringsprosessen?

BENTE LISE STUBBERUD - Å bo eksurbant: Nye innflytteres opplevelse av Vestby og Son

THERESE SUNDELL - "Hvit flukt" blant norske barnefamilier i Oslo? En kvantitativ studie

KARINA THORSTENSEN STANDAL - Giving Light and Hope in Rural Afghanistan: The Impact of Norwegian Church Aid's Barefoot Approach on Women Beneficiaries.

SIV MARITA HANSEN WACAYS - Somaliland-from crisis to stability